

ANDTSplan

---

för gymnasieskolor i Nyköpings kommun 2023-2025

En del i arbetet för att minska bruket av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar på gymnasieskolorna i Nyköpings kommun

Ett dokument skapat i samverkan

Nyköpings
gymnasium

REAL
gymnasiet

NYKÖPINGS ENSKILDA GYMNASIUM

Inledning.....	3
Vision.....	4
Mål	4
Definitioner	4
Lagstiftning.....	5
Anmälningsplikt.....	5
Aktiviteter utöver ordinarie lektioner och undervisningstid	6
3. Handlingsplaner vid bruk eller misstanke om bruk	7
Alkoholpåverkad elev på skoltid/skolområdet samt misstanke om alkoholbruk	8
Misstanke om att elev brukar narkotika/dopningsmedel	11
Innehav och/eller misstanke om innehav av narkotika/dopningsmedel.....	14
Bruk av tobak under skoltid/på skolområde.....	16
Urinprov	18

Inledning

Nyköpings kommun har sedan 2021 antagit ett program för social hållbarhet. I programmet antas inriktning för kommunens förebyggande ANDTS (Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak, Spel om pengar) arbetet. Målområden har sin grund i Regeringens antagning strategi 2021- 2025 Strategin utgår från det övergripande målet om ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och spel om pengar, samt ett minskat bruk av tobaks- och nikotinprodukter.

2017 var alla Nyköping kommuns gymnasieskolor tillsammans med socialtjänsten, polisen samt kommunens dåvarande preventionssamordnare involverade för att aktivt ta ställning mot ANDT-preparat bland ungdomar och därmed skapades grunden till denna ANDT-plan. 2020 uppdateras den med fortsatt samverkan mellan socialtjänst, polis och flertalet gymnasieskolor inom kommunen. Vid revidering 2022 väljer vi att ta bort den del som handlar om förebyggande arbete då det finns i kommunens program för socialhållbarhet samt önskemål från skolorna att göra egna handlingsplaner. Däremot nämns även arbetet med spel om pengar.

Syftet med droghandlingsplanen är att vara ett förtydligande om hur skolorna går tillväga när man misstänker användning av ANDTS. Det är upp till varje skola att göra en plan för det förebyggande arbetet. Strateg på kommunledningskontoret kan vara behjälplig i arbetet med att ta fram den förebyggande planen.

Gymnasieåldern är en tid då en del ungdomar kommer i kontakt med alkohol, narkotika, dopning, tobak eller spel om pengar. Användning av dessa preparat orsakar inte bara fysisk och psykisk ohälsa utan kan på sikt ha en negativ påverkan på elevens studiero och skolresultat. Det kan även påverka eleven och personalens fysiska och psykiska arbetsmiljö samt säkerheten generellt. Skolan vill och ska, tillsammans med elever och vårdnadshavare arbeta för att alla elever får en högstadietid fri ifrån dessa preparat. Detta är alla gymnasieskolor i Nyköping eniga om.

Denna ANDTS-plan har arbetats fram med syftet att upptäcka och ingripa mot användning av ANDTS.

Planen utgår från gällande lagstiftning. Skolan räknas som en arbetsplats med samma krav och skyldigheter som andra arbetsplatser och skall därför vara fri från alkohol, narkotika, dopning och tobak. Planen innehåller en kombination av tydliga regler, konsekvenser, omtanke och stöd för att förhindra bruk av ANDT-preparat bland elever. Alla elever, vårdnadshavare och skolpersonal ska känna sig trygga i att skolan erbjuder en miljö där varje elev ges möjligheter till god social utveckling, god kunskapsutveckling samt ökar elevernas välmående. Vid misstanke eller konstaterat bruk samarbetar skolan med vårdnadshavare, socialtjänsten och i vissa fall polisen. Vårdnadshavare är mycket viktiga i arbetet kring en elev och därför är skolans ambition att samarbeta med vårdnadshavarna under hela skoltiden.

För att planen ska uppfylla sitt syfte krävs att skolans personal har kännedom om planen och dess innehåll. Planen behöver introduceras för alla nya medarbetare samt diskuteras återkommande i personalgruppen. Även berörda personalgrupper inom polis och socialtjänst ska känna till planen och dess rutiner för samverkan. Det är upp till varje enhets chef /rektor att se till att planen är känd i sin personalgrupp.

Vision

Ett Nyköping fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och spel om pengar, samt ett minskat bruk av tobaks- och nikotinprodukter.

Vår grundprincip är att det ska vara svårt att bruka, tobak, alkohol, narkotika, dopning eller spela om pengar men lätt att få hjälp att sluta.

Mål

- Att eleverna skall avstå från bruk av tobak
- Att alkoholdebuten senareläggs
- Att eleverna skall avstå från narkotika och dopning
- Att eleverna väljer bort att spela om pengar
- Att personal skall vara trygg i hur man agerar om man misstänker eller får vetskap om att eleven brukar alkohol, narkotika, dopning eller tobak.

Syfte

Att gymnasieskolorna ska agera enligt samma rutiner vid misstanke eller uppenbart bruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak bland eleverna samt ha kännedom om hjälp att få vid spel om pengar.

Uppföljning

Att möjliggöra uppföljning av målluppfyllelse används Liv och hälsa ung som genomför vart tredje år i samverkan med Regionen samt LUPP som görs på uppdrag av kommunen i samverkan med MUCF.

[Ungdomsenkäten LUPP | MUCF](#)

Gemensamma avstämningar med berörda aktörer sker två gånger per år för att säkerställa att planen är möjlig att följa, sammankallande är strateg med ANDTS inriktning på kommunledningskontoret. Mötet används även för att delge varandra hur man arbetar förebyggande inom berörda områden.

Definitioner

I denna plan definierar vi ANDTS-preparaten enligt nedan;

Tobak, innefattar Cigaretter, E-cigaretter, vape, vattenpipa, cigariller, snus, råttobak och andra preparat innehållandes tobak eller nikotin. Även nikotinfritt snus omfattas av definitionen

Alkohol, en dryck/vätska med alkoholhalt

Narkotika, Med narkotika avses narkotikaklassade preparat, receptbelagd medicin utan giltigt recept, eller överkonsumtion av preparat på recept, sniffning, substanser klassad som hälsofarlig vara eller andra jämförbara substanser.

Dopning avses prestationshöjande medel/dopningsmedel eller andra jämförbara substanser.

Spel om pengar, i den nationella strategin är det fokus på spel om pengar, även här vill vi kort uppmärksamma spel om pengar som ett beteende som kan leda till skadlig användning och beroende. Som påverkar den unges hälsa och utveckling. Observerar att det är 18 års gräns att spela om pengar.

Vårdnadshavare avses förälder, god man eller annan vuxen ställföreträdare för barnet.

Lagstiftning

Denna drogplan baseras på en gällande lagstiftning. Här är ett utdrag;

- Enligt FN:s barnkonvention har varje barn rätt att skyddas från droger.
- Enligt tobakslagen (1993:581) är det förbjudet att röka i lokaler avsedda för skolverksamhet samt på skolgårdar.
- Enligt skollagen (2010:800) skall skolan motverka bruk och missbruk av droger och tobak.
- Enligt socialtjänstlagen (2001:453) har skolan skyldighet att göra en anmälan om en elev misstänks bruka.
- Enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) har arbetsgivaren/skolan en skyldighet att förebygga psykisk och fysisk ohälsa samt olycksfall och därmed även en skyldighet att verka för en drogfri skola. Samt skyldighet att klargöra vilka interna regler och rutiner som gäller om arbetstagare (elever) uppträder påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel i arbetet.
- Enligt alkohollagen (2010:1622) skall omyndiga skyddas ifrån alkohol. Överlåtelse av alkohol är endast tillåten till individer över 18 och då endast folköl, övrig alkohol får endast överlåtas till dem över 20 år.
- Enligt narkotikastrafflagen (1968:64) är all befattning med narkotikaklassade preparat kriminaliserat och detta gäller även egen konsumtion. All användning av narkotika jämställs med missbruk. Polis kan ta initiativ till drogtest även utan föräldrars medgivande.
- Enligt dopningslagen (1991:1969) är all icke medicinsk befattning med dopningsklassade preparat kriminaliserat och detta gäller även egen konsumtion.
- Enligt lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser (2011:111) har Polisen rätt att omhänderta och förstöra vissa hälsofarliga varor.

Anmälningssplikt

Alla som arbetar med barn och unga har anmälningssplikt vid oro till socialtjänsten (SoL 14:1). Rutiner hur detta skall ske skall finnas på alla skolor oavsett huvudman. Skolpersonal kan alltid ringa till socialtjänsten och rådgöra. Kontakta mottagningsgruppen för barn och unga via växel 0155-24 80 00. För elev från annan kommun behöver man kontakta den aktuella kommunen.

Mer info finns att hämta på dessa hemsidor:

[Anmälan till socialnämnden vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa - Socialstyrelsen](#)

[nykoping.se - Familj, barn och ungdom](#)

Hur fungerar det med orosanmälningar på myndiga elever?

Den lagstadgade anmälningssplikten till socialtjänsten enligt SoL 14 kap 1 § gäller vid oro för barn och i de sammanhang där en utredning kan behöva göras av socialtjänsten. Anmälningssplikten gäller även i enskilt bedriven verksamhet. Ett barn är varje person som inte fyllt 18 år.

För myndiga elever finns ingen motsvarande bestämmelse som bryter sekretess eller tystnadsplikt. Däremot kan en elev fortfarande få insatser av socialtjänster efter man fyllt 18 år och socialtjänsten kan ingripa med tvångslagstiftning om när det finns riks för att elevens beteende alvarligt risker att skada.

[nykoping.se - Stöd till barn och unga](#)

Aktiviteter utöver ordinarie lektioner och undervisningstid

Det är viktigt att inte glömma de aktiviteter som sker utöver lektionstiden. ANDTS planens regler och riktlinjer gäller även på till exempel skolresor, skolavslutningar och skolfester. Sammanfattningsvis gäller följande:

- Ingen elev får bruka alkohol under skoltid, detta rapporteras enligt rutiner i handlingsplanen
- Misstanke eller uppenbart bruk av narkotika eller doping rapporteras enligt rutiner i handlingsplanen
- Rökning är förbjudet på skolområden (både inomhusmiljöer och utomhusmiljöer som barn vistas i ska vara rökfria enligt tobakslagen)
- Bruk av tobak hanteras enligt respektive skolas policy/riktlinjer för tobaksbruk

Stödande verksamhet och samverkan

Elevhälsan ska via hälsofrämjande och förebyggande insatser bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan kan på en övergripande nivå vara ett resurstöd i undervisningen om exempelvis ANDTS. Vid behov erbjuds elever tobaksavvänjning via enskilda samtal, gruppverksamhet och/eller med hänvisning till andra stödverksamheter och kontaktkällor.

Finns det en oro så bör en orosanmälan göras, denna görs av person som har känslan av oro för en elev. Skolledning, elevhälsa, socialtjänst och polis samverkar i förebyggande syfte genom exempelvis regelbundna möten (SSPF – skola, socialtjänst, polis och fritid). Kommunens förebyggande enhet anställde våren 2023 en SSPF koordinator så arbetet är återigen påbörjat.

Kommunen har ett utvecklat stöd för den unga som ni kan läsa mera om här:

nykoping.se - Stöd till barn och unga

Som vårdnadshavare eller förälder kan de enskilt eller ni som familj kan vända sig till

nykoping.se - Stöd till familjen

Samverkan med vårdnadshavare

Samverkan med vårdnadshavare är mycket betydelsefullt i det förebyggande arbetet. Vårdnadshavarna bör informeras om skolans förebyggande arbete, rutiner och gällande policys samt ha möjlighet att enkelt komma i kontakt med skolan för frågor och funderingar. Vårdnadshavarna bör få information om exempelvis nya/aktuella droger som drabbar Nyköping samt få råd om hur de kan bemöta sina barn i frågor om tobak, alkohol och andra droger. Här kan socialtjänsten vara behjälplig. I brist på vårdnadshavare/föräldrar möten kan information och dialog ske via epost, hemsida och webportal eller motsvarande. Ett annat sätt är att bjuda in till öppna informationskvällar i samverkan med exempelvis polisen och socialtjänsten. Respektive skola har ansvar för att kommunikationen med vårdnadshavare fungerar. Rutiner för hur och när vårdnadshavarna kontaktas vid misstanke eller uppenbart bruk av alkohol eller andra droger bör stå med i respektive skolas handlingsplan.

Riktade insatser

Riktade insatser kan förekomma exempelvis i form av inte föranmäld avsökning med narkotikahund beslutad av rektor samt alkohol och drogtester av elever på slumpmässiga utvalda gymnasieprogram. Syftet med riktade insatser är att bättre styra och följa upp det drogförebyggande arbetet på Nyköpings gymnasieskolor. Att dessa riktade insatser kan förekomma behöver dock i förväg förtydligas till vårdnadshavare samt elever.

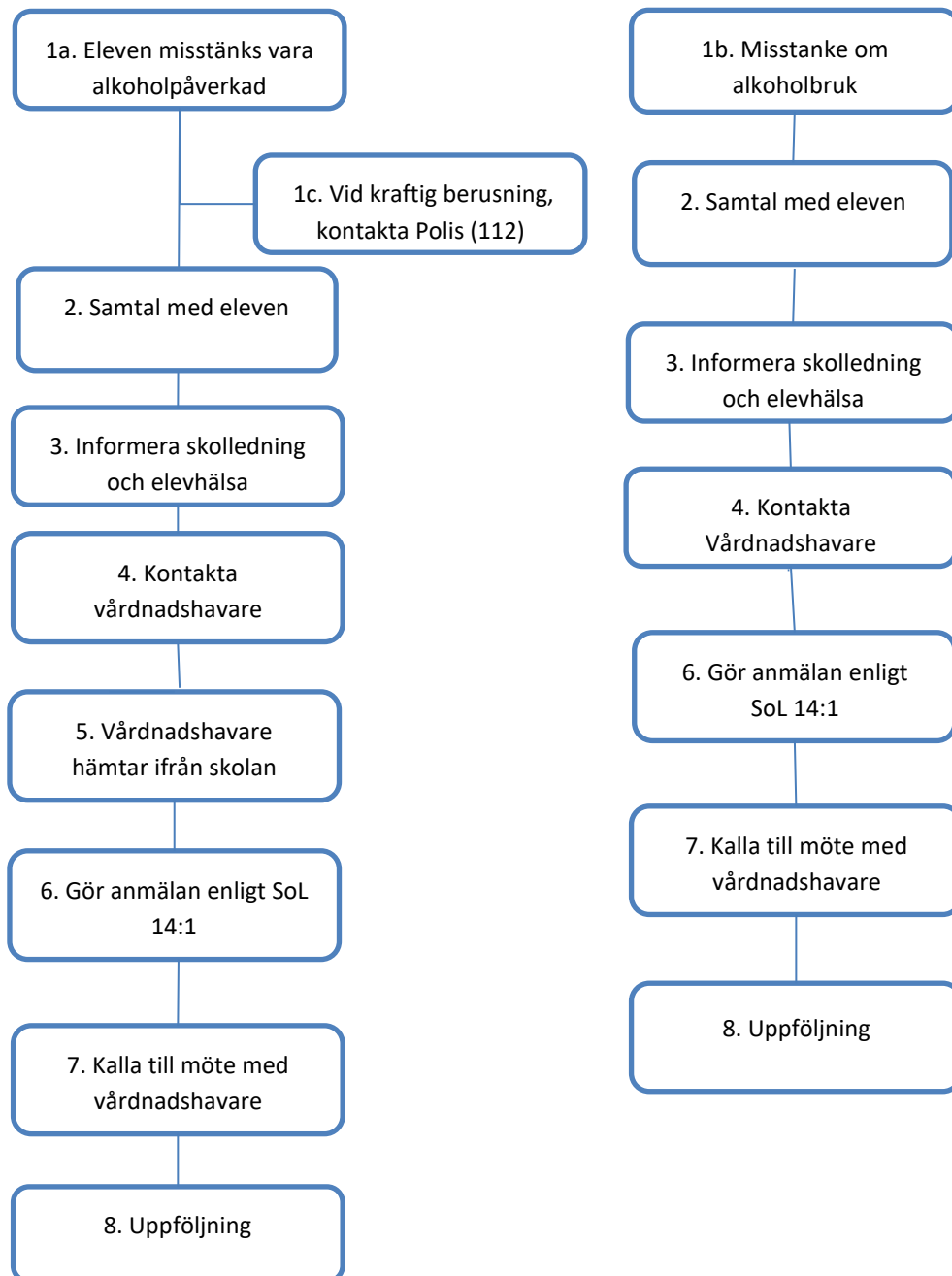
3. Handlingsplaner vid bruk eller misstanke om bruk

Handlingsplanerna beskriver hur skolpersonal bör hantera följande situationer bland eleverna:

- Uppenbart alkoholpåverkad elev på skoltid/skolområde samt misstanke om alkoholbruk
- Misstanke att elev brukar narkotika/dopningsmedel
- Bruk av tobak under skoltid/på skolområde

Respektive flödesschema beskriver vem som ansvarar för vad samt i vilken ordning åtgärder och agerande skall ske. Varje ruta har en siffra, vilken hänvisar till en utförligare beskrivning i löpande text.

Alkoholpåverkad elev på skoltid/skolområdet samt misstanke om alkoholbruk

1a. Eleven misstänks vara alkoholpåverkad

Personal får misstanke om eller på annat sätt kännedom om att en elev är påverkad av alkohol på skoltid/skolområdet. Detta gäller även elever som är märkbart bakfulla och/eller luktar alkohol.

1b. Misstanke om alkoholbruk

Misstanke alkoholbruk kan till exempel baseras på att skolpersonal får information av en annan elev eller att skolpersonal genom egna iakttagelser fått misstankar. Ofta kan de handla om en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att man inte har konkreta "bevis".

1c. Vid kraftig berusning kontakta Polis

Är eleven så påverkad att ni behöver hjälp av Polisen för att hantera situationen akut? Går det inte att samtala med eleven, om du är orolig för elevens akuta hälsa och säkerhet eller om situationen är hotfull eller våldsam, ring 112.

2. Informera elev

Ett första samtal med eleven för att informera om eventuell misstanke, uttryckt tydligt att du har goda avsikter med att fråga eleven om detta. Eleven ges möjlighet att berätta om sin tanke om att den misstänks ha använt alkohol. Det är viktigt att någon vuxen stannar med eleven. Det är viktigt att mentor/elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker. Vårdnadshavaren bör få samma information.

3. Informera skolledning och elevhälsa

I detta läge bör kontakt tas med skolledning/elevhälsa för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder. Om rektor/elevhälsa inte är på plats, kontakta vårdnadshavare direkt.

4. Kontakta vårdnadshavare

Vårdnadshavare skall alltid kontaktas när skolan misstänker att en elev är påverkad av alkohol. Rektor ansvarar för att detta görs. Om rektor inte är på plats är det i första hand annan mentor eller elevhälsan som pratar med vårdnadshavaren.

5. Vårdnadshavare hämtar ifrån skolan

I de fall där eleven är påverkad gäller att vårdnadshavare kontaktas omgående för att hämta eleven ifrån skolan. Det är rektors ansvar att agera utifrån vad som behövs med hänsyn till elevens, andra elevers och personalens trygghet.

Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev enligt: *5 kapitlet 14-16 och 24 §§ skollagen samt proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero, sidan 243-244*. Innan rektorn beslutar om avstängning ska eleven och elevens vårdnadshavare få möjlighet att yttra sig. Rektorn ska informera huvudmannen om beslutet. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras. Rektorns beslut om omedelbar avstängning får inte avse längre tid än en vecka.

Det är även rektors ansvar att besluta om vidare åtgärder och insatser till eleven, detta görs i relation till vårdnadshavaren.

6. Gör anmälan enligt SoL 14:1

Beslut tas om anmälan jämlikt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL) (2001:453). Alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn. Skolan ska ha rutiner kring hur en orosanmälan görs. Om eleven kommer från en annan kommun skall anmälan göras till den kommunen.

Här kan du läsa hur en orosanmälan kan gå till: <https://orosanmalan.se/>

Att föredra är att kalla till anmälningsmöte med skola, eleven, vårdnadshavare och socialtjänsten.

[nyköping.se - Orosanmälan - misstanke om barn som far illa](#)

7. Kalla till möte med vårdnadshavare

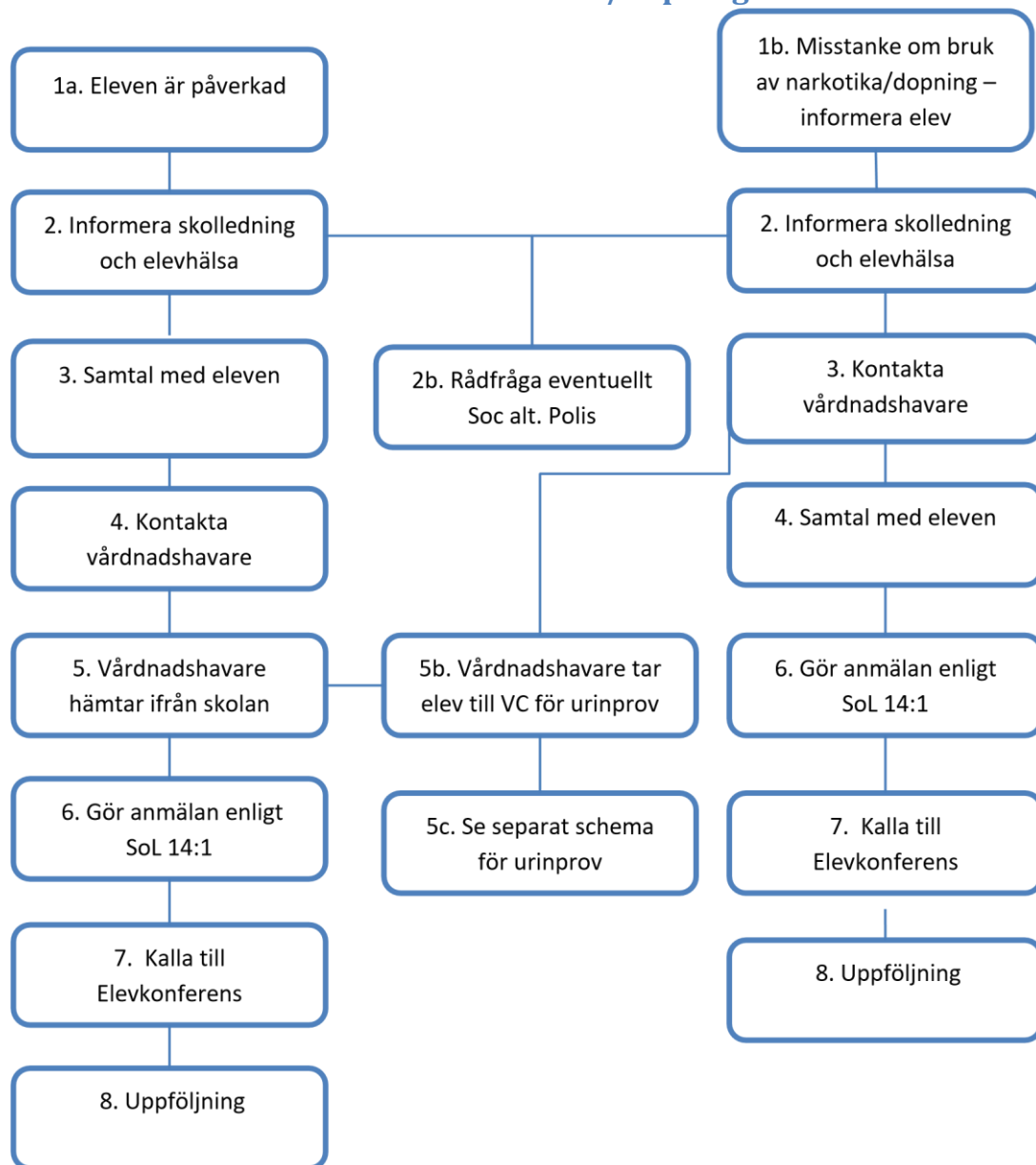
Om inte anmälningsmöte sker kallar rektor till möte med elev, vårdnadshavare, mentor och elevhälsa.

En åtgärdsplan avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade.

8. Uppföljning

Skolledare tillsammans med vårdnadshavare tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Misstanke om att elev brukar narkotika/dopningsmedel

1a. Eleven är påverkad

Personal bedömer att eleven är påverkad av någonting. Går det inte att samtala med eleven eller om situationen är hotfull eller våldsamt, ring 112.

1b. Misstanke om bruk av narkotika/dopningsmedel

Misstanke om bruk narkotika/doping kan till exempel baseras på att skolpersonal får information av en annan elev eller att skolpersonal genom egna iakttagelser fått misstankar. Ofta kan de handla om en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att man inte har konkreta "bevis". Samtala med eleven och informera eventuellt om den misstanke som finns, dock viktigt att fundera kring hur informationen kan landa hos eleven.

2. Informera skolledare och elevhälsa

I detta läge ska kontakt tas med rektor (i första hand) och/eller elevhälsa (i andra hand) för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder. Om skolledning eller elevhälsa inte går att kontaktas, ring vårdnadshavare direkt eller rådfråga socialtjänst/polis.

2b. Rådfråga eventuellt socialtjänsten eller polisen

Ibland kan man som personal behöva stöttning i att värdera sina iakttagelser. Kan det du ser vara en påverkad elev? Samt att man kan behöva fråga om råd i hur man skall agera. Vid samtal med polis betänk att polisen har absolut anmälningsplikt. Du kan till exempel ringa anonymt och rådfråga. Polisen kontaktas via telefon 114 14. Socialtjänsten kan ni rådfråga och kommer då i kontakt med dem via kommunens växel 0155-24 80 00.

3. Samtal med elev

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att lagmentor/elevhälsa/skolledare/skolpersonal i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Skolledare ansvarar för att detta samtal sker. Vårdnadshavaren bör vara med på detta samtal. Informera vårdnadshavaren om möjligheten att ta urinprov på vårdcentral.

4. Kontakta vårdnadshavare

Vårdnadshavare skall alltid kontaktas när skolan misstänker att en elev är påverkad eller misstänker att eleven brukar narkotika eller doping. Skolledare ansvarar för att detta görs.

5. Vårdnadshavare hämtar ifrån skolan

I de fall där eleven är påverkad gäller att vårdnadshavare kontaktas omgående för att hämta eleven ifrån skolan. Det är skolledares ansvar att agera utifrån vad som behövs med hänsyn till elevens, andra elevers och personalens trygghet.

Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev enligt : *5 kapitlet 14-16 och 24 §§ skollagen samt proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero, sidan 243-244*. Innan rektorn beslutar om avstängning ska eleven och elevens vårdnadshavare få möjlighet att yttra sig. Rektorn ska informera huvudmannen om beslutet. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras. Rektorns beslut om omedelbar avstängning får inte avse längre tid än en vecka.

Det är även rektors ansvar att besluta om vidare åtgärder och insatser till eleven, detta görs i relation till vårdnadshavaren.

5b. Vårdnadshavare tar elev till Vårdcentral för urinprov

Vårdnadshavaren bör skyndsamt ta med eleven till deras vårdcentral och be om ett urinprov. Vissa preparat går fort ur systemet och därför bör det ske skyndsamt. Vårdnadshavaren kontaktar den vårdcentral eleven är listad på. Hjälpt vårdnadshavaren att tydliggöra för vårdcentralen att man vill testa på så många olika narkotikapreparat som möjligt. Samt spara resultatet då det kan vara ett bra komplement vid en socialtjänstutredning.

Behövs fler urinprov krävs en remiss ifrån socialtjänsten. Detta fås exempelvis genom att vårdnadshavare ringer till socialtjänstens mottagningsenhet för ungdomar (ring via växeln 0155-24 80 00) och ansöker om detta.

5c. Se separat schema för urinprov Se sid. 20.

6. Gör anmälan enligt SoL 14:1

Beslut tas om anmälan jämlikt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn. Skolan ska ha rutiner kring hur en orosanmälan görs.

Här kan du läsa hur en orosanmälan kan gå till: <https://orosanmalan.se/>

Att föredra är att kalla till anmälningsmöte med skola, eleven, vårdnadshavare och socialtjänsten.

nykoping.se - [Orosanmälan - misstanke om barn som far illa](https://nykoping.se)

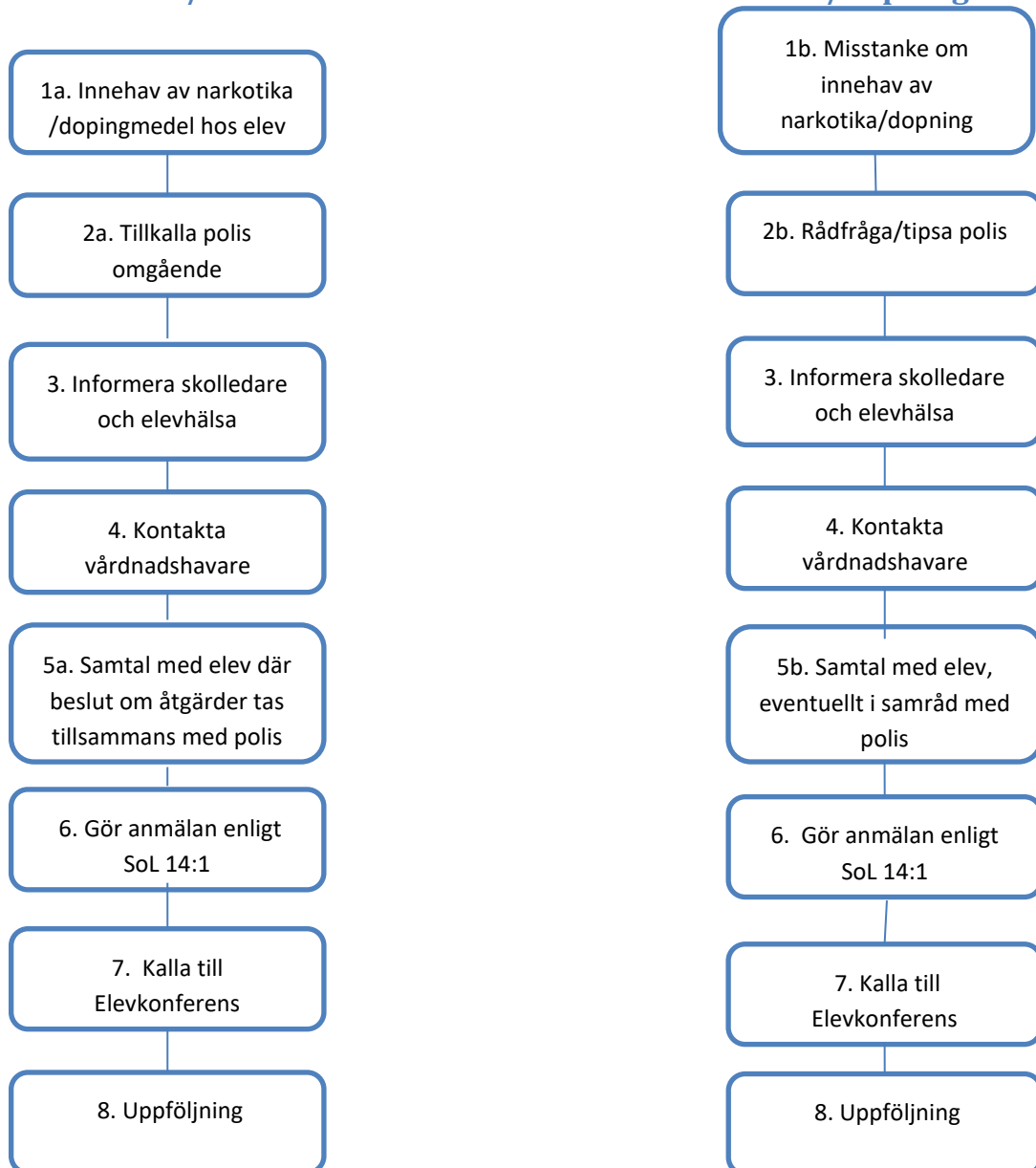
7. Kalla till möte med vårdnadshavare

En handlingsplan avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade. Rektor är ansvarig för att detta sker.

8. Uppföljning

Rektor och vårdnadshavare tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Innehav och/eller misstanke om innehav av narkotika/dopningsmedel

1a. Innehav av narkotika/dopingmedel hos elev

Personal ser att en elev har narkotika på sig eller runt sig på skolområdet.

1b. Misstanke om innehav av narkotika/dopningsmedel

Misstanke om innehav av narkotika/doping kan till exempel baseras på att skolpersonal får information av en annan elev eller att skolpersonal genom egna iakttagelser fått misstankar. Ofta kan de handla om en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att man inte har konkreta "bevis". Samtala med eleven och informera *eventuellt* om den misstanke som finns, dock viktigt att fundera kring hur informationen kan landa hos eleven.

2a. Tillkalla polis omgående

Tillkalla polis omedelbart på nummer 112.

2b. Rådfråga/tipsa Polis

Vid misstanke om innehav av narkotika/dopingmedel kan man som personal behöva stöttning i att värdera sina iakttagelser. Vid samtal med polis betänk att polisen har absolut anmälningsplikt. Du kan till exempel ringa anonymt och rådfråga. Polisen kontaktas via telefon 114 14.

3. Informera skolledare och elevhälsa

I detta läge ska kontakt tas med rektor (i första hand) och/eller elevhälsa (i andra hand) för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder. Om skolledning eller elevhälsa inte går att kontaktas, ring vårdnadshavare direkt eller rådfråga socialtjänst/polis.

4. Kontakta vårdnadshavare

Vårdnadshavare skall alltid kontaktas när vid innehav eller misstanke om innehav av narkotika eller doping. Rektor ansvarar för att detta görs.

5a. Samtal med elev där beslut om åtgärder tas tillsammans med polis

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på situationen. Därefter behöver skolpersonal och polis gemensamt göra en planering framåt. Vårdnadshavaren bör vara med på detta samtal.

5b. Samtal med elev, eventuellt i samråd med polis

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att mentor/handledare/elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker. Polis och Vårdnadshavaren bör vara med på detta samtal.

6. Gör anmälan enligt SoL 14:1

Beslut tas om anmälan jämlikt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn. Skolan ska ha rutiner kring hur en orosanmälan görs.

Här kan du läsa hur en orosanmälan kan gå till: <https://orosanmalan.se/>

Att föredra är att kalla till anmälningsmöte med skola, eleven, vårdnadshavare och socialtjänsten.

[nykoping.se - Orosanmälan - misstanke om barn som far illa](https://nykoping.se/Orosanmalan-misstanke-om-barn-som-far-illa)

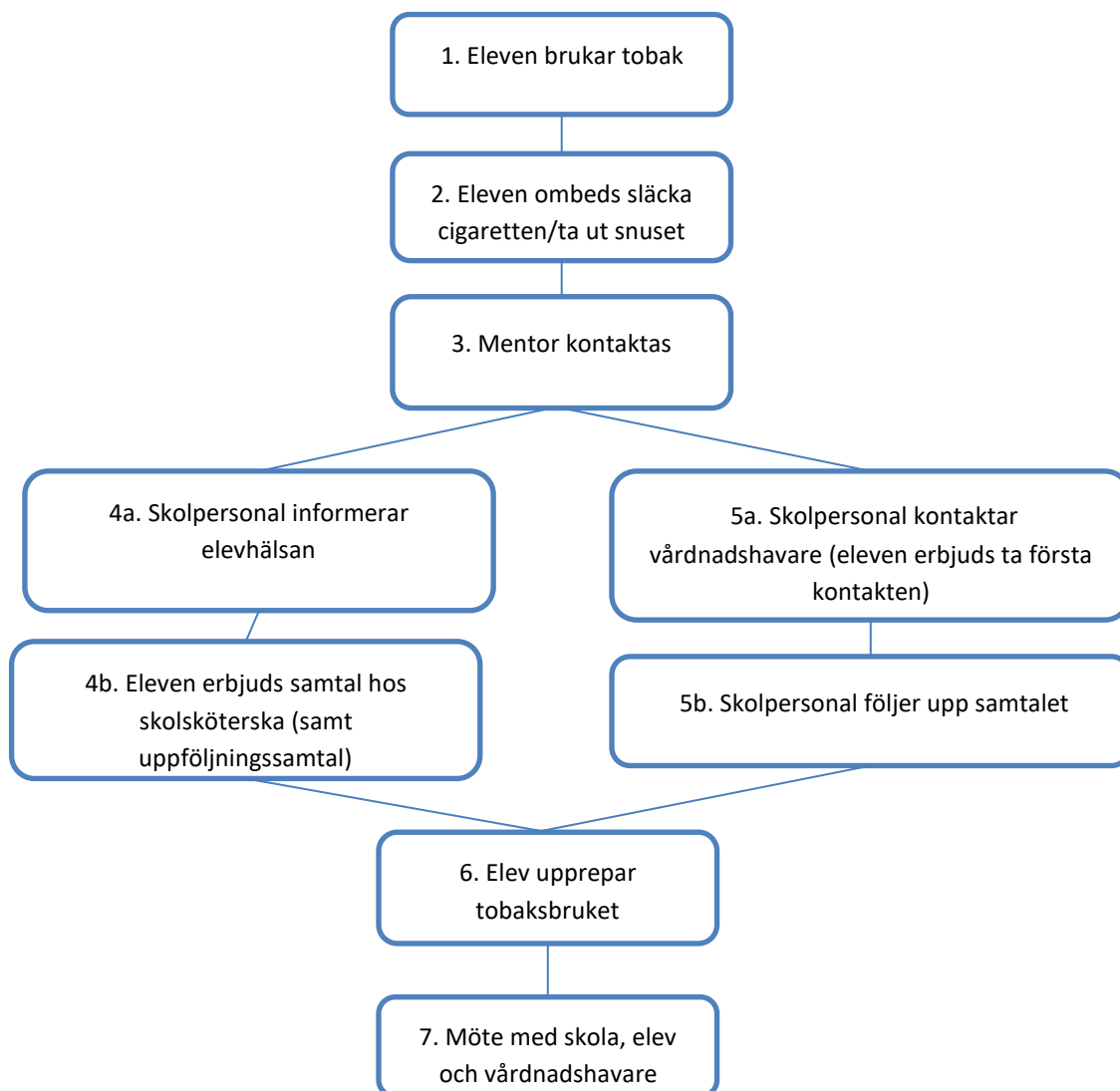
7. Kalla till möte med vårdnadshavare

Ett insatsplan och/eller en handlingsplan avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade. Rektor är ansvarig för att detta sker.

8. Uppföljning

Rektor och vårdnadshavare tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Bruk av tobak under skoltid/på skolområde

1. Eleven brukar tobak

Om en elev brukar tobak är det all personals ansvar att agera. Rektor ansvarar för att regelbundet påminna personalen om vikten av att prata med elever som brukar tobak.

2. Eleven ombeds släcka cigaretten eller ta ut snusen (av den personal som upptäcker)

Prata med eleven om att du bryr dig om hans hälsa samt att vi jobbar för en tobaksfri skola där vi inte vill synliggöra tobaksbruk för att minska risken att fler börjar

3. Mentor kontaktas

Elevens mentor ska informeras snarast möjligt av den som upptäckt eleven.

4a. Skolpersonal kontaktar elevhälsan

4b. Eleven erbjuds samtal hos skolhälsovården samt uppföljning

Eleven erbjuds samtal hos skolsköterska kring tobaksanvändning, samt erbjuds tobaksavvänjningsstöd. Ett uppföljande samtal ska erbjudas eleven.

5a och 5b. Skolpersonal kontaktar vårdnadshavare samt följer upp

Skolpersonal ansvarar för att vårdnadshavare kontaktas. Eleven ska alltid erbjudas ta första kontakten för att förklara vad som hänt och att skolpersonal kommer ta kontakt. Skolpersonal ansvarar för att informera att eleven brutit mot skolans riktlinjer för tobaksbruk. Vårdnadshavaren påminns/informeras om planen och en lösning på problemet diskuteras fram. Vårdnadshavaren föreslås kontakta elevhälsan för stöd i hur hantera situationen. Uppföljning med vårdnadshavaren sker via utvecklingssamtalet eller vid ett separat tidsbestämt tillfälle.

6. Eleven upprepar tobaksbruket

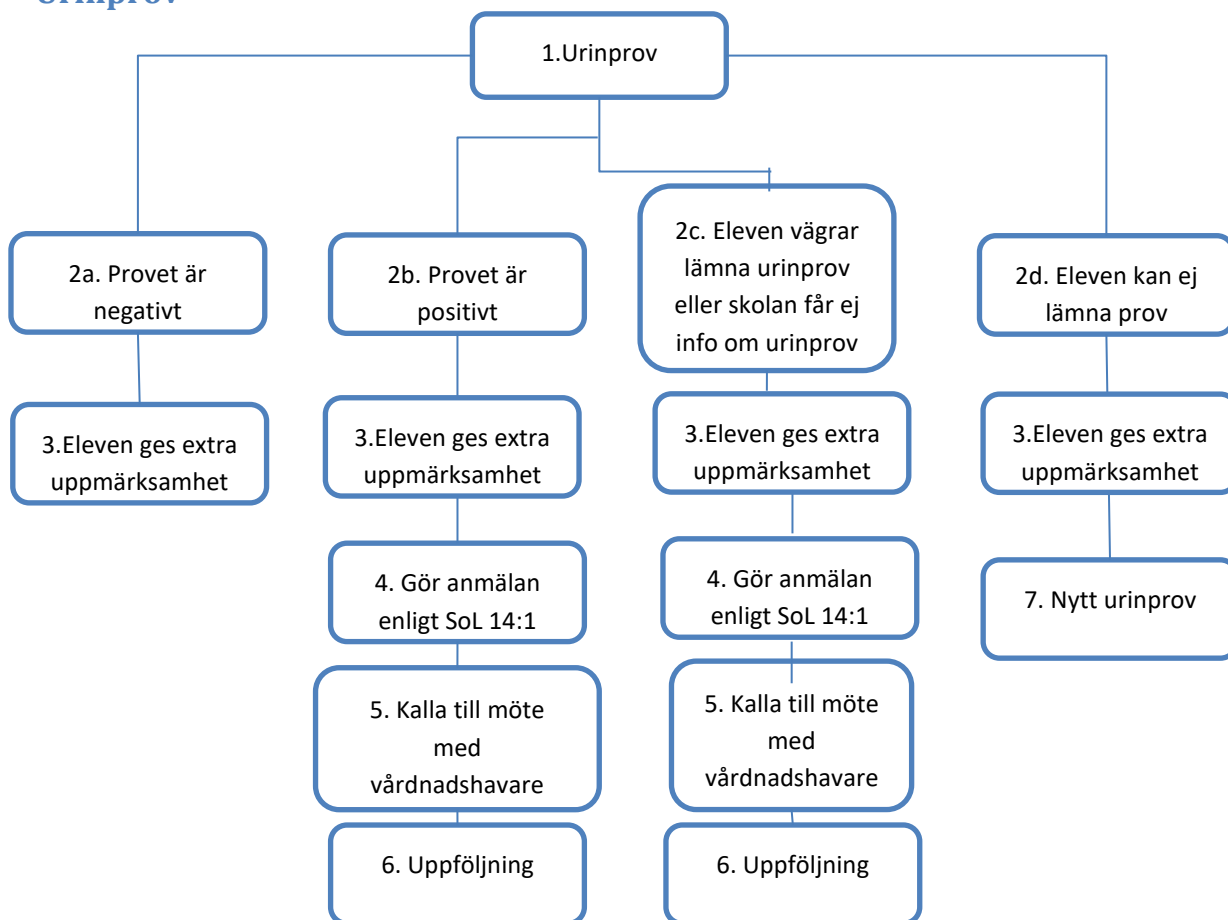
Eleven ombeds släcka cigaretten, ta ut snusen samt påminns åter om skolans riktlinjer kring tobaksfri skoltid.

7. Möte med vårdnadshavare

Om en elev vid upprepade tillfällen röker eller snusar på skoltid kallas eleven och vårdnadshavaren till samtal med skolledare och elevhälsa.

Skola och vårdnadshavare kommer gemensamt överens om hur eleven fortsättningsvis skall hanteras i relation till tobaksbruket.

Urinprov

1. Urinprov

Beslut om att eleven skall lämna urinprov fattas av vårdnadshavare eller av rektor, där ett sådant handlingsprogram finns utformat exempelvis på flygprogrammet på Skavsta. Urinprov tas antingen på vårdcentral eller av skolsköterska enligt handlingsprogram på Skavsta. Läs mer under Frågor och svar.

När en vårdnadshavare tar med eleven till vårdcentral för urinprov förutsätts vårdnadshavaren kommunicera resultatet till skolan.

Punkterna nedan baseras på att vårdnadshavaren delger skolan resultatet ifrån provtagningen. Om vårdnadshavare inte återkopplar till skolan agerar skolan utifrån sin misstanke om bruk.

2a. Provet är negativt

Eleven har lämnat de urinprov som överenskommit och resultatet påvisar ingen förekomst av droger. Beroende på den problembild som eleven uppvisat övervägs behovet av andra åtgärder. Att ett urinprov är negativt behöver inte betyda att eleven är helt drogfri. Vissa droger, som Spice, syns sällan på urinprov. Olika droger lämnar dessutom kroppen olika fort.

2b. Provet är positivt

Resultatet visar att eleven har förekomst av en eller flera droger i kroppen. Samtal hålls med eleven som även informeras om fortsatta åtgärder från skolans sida.

Det är rektors ansvar att agera utifrån vad som behövs med hänsyn till elevens, andra elevers och personalens trygghet.

Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev enligt : 5 kapitlet 14-16 och 24 §§ skollagen samt proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero, sidan 243-244. Innan rektorn beslutar om avstängning ska eleven och elevens vårdnadshavare få möjlighet att yttra sig. Rektorn ska informera huvudmannen om beslutet. Om eleven är under 18 år ska även socialnämnden informeras. Rektorns beslut om omedelbar avstängning får inte avse längre tid än en vecka.

Rektorns beslut om omedelbar avstängning får inte avse längre tid än en vecka.

Det är även rektors ansvar att besluta om vidare åtgärder och insatser till eleven, detta görs i relation till vårdnadshavare.

Är urinprovet positivt skickar vårdcentralen en orosanmälan till socialtjänsten. Socialtjänsten agerar då utifrån de lagar, förordningar och rutiner som gäller.

2c. Eleven vägrar lämna urinprov och/eller skolan får inte information om urinprovet

Det går inte att tvinga någon till provtagning. Endast polisen har sådana befogenheter om polisen fattar misstanke om narkotikapåverkan. Eleven informeras då om att detta innebär att misstanken kvarstår och andra åtgärder kommer att vidtas. Ett insatsprogram avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade.

2d. Eleven kan ej lämna prov

Ibland är det svårt för en elev att lämna ett urinprov. Eleven skall då lämna ett nytt prov inom kort. Tänk på att en del preparat går ur fort och det kan göra att eleven vill dra ut på provtagningen.

3. Eleven ges extra uppmärksamhet

Eleven kanske inte var påverkad och/eller känner sig orättvist behandlad. Eleven kanske var påverkad men fick ändå ett negativt prov. Oavsett är det viktigt att ge eleven extra uppmärksamhet i detta läge. Regelbunden uppföljning av studieresultat och närvaro sker i nära samarbete med vårdnadshavare.

4. Gör en anmälan enligt SoL 14:1

Beslut tas om anmälan jämlikt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn. Skolan ska ha rutiner kring hur en orosanmälan görs. Elever från annan kommun anmäls till den socialtjänsten som eleven är folkbokförd. Här kan du läsa hur en orosanmälan kan gå till: <https://orosanmalan.se/>

nykoping.se - Familj, barn och ungdom

5a och 5b. Skolpersonal kontaktar vårdnadshavare samt följer upp

Skolpersonal ansvarar för att vårdnadshavare kontaktas. Eleven ska alltid erbjudas ta första kontakten för att förklara vad som hänt och att skolpersonal kommer ta kontakt. Skolpersonal ansvarar för att informera att eleven brutit mot skolans riktlinjer för tobaksbruk. Vårdnadshavaren påminns/informeras om planen och en lösning på problemet diskuteras fram. Vårdnadshavaren föreslås kontakta elevhälsan för stöd i hur hantera situationen. Uppföljning med vårdnadshavaren sker via utvecklingssamtalet eller vid ett separat tidsbestämt tillfälle.

6. Uppföljning

Följa upp med elev, vårdnadshavare, rektor och elevhälsan

7. Nytt urinprov

Nytt urinprov kan lämnas både för att visa att eleven nu är drogfri eller som en del i en längre uppföljning. Det kan även vara så att elev som tidigare nekat nu vill lämna. Observera att eleven kanske väljer att vänta med att lämna urinprov när den tror/vet att narkotikan inte längre finns i kroppen. Strukturen för fortsatta urinprov bestäms i samråd med vårdnadshavare, rektor och socialtjänsten.